

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2021

YEARBOOK

2021

ГОДИНА 12
БРОЈ 17

VOLUME XII
NO 17

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2021
YEARBOOK
2021

ГОДИНА 12
БР. 17

VOLUME XII
NO 17

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

вонр. проф. Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

вонр. проф. Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

проф. д-р Ева Горѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нездати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Џанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Беканович – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија

- проф. д-р Светлана Јакимовска, проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска,
проф. д-р Ева Горѓиевска, проф. д-р Махмут Челик,
проф. д-р Јованка Денкова, проф. д-р Даринка Маролова, Доц. д-р Весна Коцева,
виш лектор м-р Снежана Кирова, Доц. д-р Наталија Поп-Зариева,
лектор д-р Надица Негриевска, виш лектор д-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

проф. д-р Ева Горѓиевска

Јазично уредување

Лилјана Јовановска

(македонски јазик)

виш лектор м-р Биљана Иванова, виш лектор м-р Крсте Илиев,

виш лектор м-р Драган Донеv

(англиски јазик)

Техничко уредување

Сања Гацов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ -Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. факс 201, 2000 Штип

Република Северна Македонија

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD— University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Ridvan Canım, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD— University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer PhD— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strossmaier, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neofit Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD,
Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD,
Prof. Darinka Marolova, PhD, Ass. Prof. Vesna Koceva, PhD,
lecturer Snezana Kirova, MA, Ass. Prof. Natalija Pop-Zarieva, PhD,
lecturer Nadica Negrievska, PhD, lecturer Marija Krsteva, PhD

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska

(Macedonian language)

lecturer Biljana Ivanova, MA, lecturer Krste Iliev, MA, lecturer Dragan Donev, MA

(English language)

Technical editor

Sanja Gacov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of North Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Јазик

Марија Тодорова

КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА ГЛАСОВНИТЕ СИСТЕМИ НА
ШПАНСКИОТ И НА ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Todorova

CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE VOWEL SYSTEMS
OF SPANISH AND ITALIAN

9

Надица Негриевска

СИНТАКСИЧКО-СЕМАНТИЧКИ ФУНКЦИИ НА ПРЕДЛОГОТ
SU И НЕГОВИТЕ МОЖНИ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Nadica Negrievska

SYNTAX AND SEMANTICS FUNCTIONS OF THE PREPOSITION SU
AND ITS POSSIBLE EQUIVALENTS IN MACEDONIAN LANGUAGE

15

Марија Леонтиќ, Севинч Ѓулшен

ТУРЦИЗМИТЕ ВО „РЕЧНИКОТ НА СИНОНИМИ НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК“
ОД ТОЛЕ БЕЛЧЕВ И СНЕЖАНА ВЕНОВСКА-АНТЕВСКА

Marija Leontik, Sevinç Gülşen

TURKISH LEXICAL BORROWINGS IN THE “DICTIONARY OF SYNONIMS
OF THE MACEDONIAN LANGUAGE“ BY TOLE BELCEV AND

SNEZANA VENOVSKA-ANTEVSKA..... 25

Ѓзим Хафери, Билјана Ивановска

НОВИ ЗБОРОВИ ВО ЈАЗИКОТ ВО ВРЕМЕ НА КОРОНА ПАНДЕМИЈА

Gzim Xhaferri, Biljana Ivanovska

NEW WORDS IN THE LEXICON DURING CORONA PANDEMIC

43

Надица Негриевска

ПРЕГЛЕД НА НАЈЧЕСТИТЕ ЛАЖНИ ПАРОВИ МЕЃУ
ИТАЛИЈАНСКИОТ И ШПАНСКИОТ ЈАЗИК

Nadica Negrievska

OVERVIEW OF THE MOST COMMON FALSE PAIRS BETWEEN
ITALIAN AND SPANISH LANGUAGE.....

53

Книжевност

Kristina Kostova, Marija Krsteva, Dragan Donev

ARCHETYPAL LITERARY CRITICISM APPLIED ON J.K. ROWLING'S
HARRY POTTER BOOK SERIES, WITH A FOCUS ON

NORTHROP FRYE'S VIEWS

63

Natalija Pop Zarieva, Kristina Kostova, Marija Krsteva

REPRESENTATION OF FEMME FATALES IN GOTHIC AND ROMANTIC
WRITINGS AT THE END OF THE 18TH CENTURY

73

Славчо Ковилоски

ПРЕКРАСНИОТ УМ НА МИТРА РИСТОВА, БИСЕРОТ НА
МАКЕДОНСКАТА НАРОДНА КНИЖЕВНОСТ ОД XIX ВЕК

Slavcho Koviloski

THE WONDERFUL MIND OF MITRA RISTOVA, THE PEARL
OF MACEDONIAN NATIONAL LITERATURE FROM THE CENTURY 83

Ева Ѓорѓиевска

ARS COMBINATORIA КАКО ПОСТСТРУКТУРАЛИСТИЧКА ПОСТАПКА
ВО РОМАНОТ ЗАМОКОТ НА ВКРСТЕНИТЕ СУДБИНИ ОД ИТАЛО КАЛВИНО

Eva Gjorgjievska

ARS COMBINATORIA AS A POST-STRUCTURAL PROCEDURE IN THE
NOVEL THE CASTLE OF CROSSED DESTINIES BY ITALO CALVINO 93

Методика

Neda Radosavlevikj

STUDENTS' ATTITUDES AND PREFERENCES TO ONLINE TEACHING
DURING THE PANDEMIC COVID -19 PERIOD

(A STUDY CONDUCTED AT SEEU)..... 103

Преведување

Светлана Јакимовска

ПРИДОНЕСОТ НА ФУНКЦИОНАЛИСТИЧКИТЕ ТЕОРИИ ВО
РАЗВОЈОТ НА СОВРЕМЕНАТА ТРАДУКТОЛОШКА МИСЛА

Svetlana Jakimovska

CONTRIBUTION OF FUNCTIONALIST THEORIES TO THE DEVELOPMENT
OF CONTEMPORARY TRADUCTOLOGY 123

Драган Донеv, Наталија Поп Зариева, Кристина Костова

УЛОГАТА НА ПРЕВОДОТ ВО ГЛОБАЛИЗИРАНИОТ СВЕТ ВО
ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЈА И ИНФОДЕМИЈА

Dragan Donev, Natalija Pop Zarieva, Kristina Kostova

THE ROLE OF TRANSLATION IN THE GLOBALIZED WORLD
DURING PANDEMIC AND INFODEMIC 133

Прагматика

Стефан Трајчев, Билјана Ивановска

ВНАТРЕШНИ И НАДВОРЕШНИ МОДИФИКАЦИИ НА
ГОВОРНИОТ ЧИН ИЗВИНУВАЊЕ

Stefan Trajchev, Biljana Ivanovska

INTERNAL AND EXTERNAL MODIFICATIONS OF
THE SPEECH ACT APOLOGY 141

Билјана Ивановска, Гзим Цафери

ЗНАЧЕЊЕ НА МОДАЛНИТЕ ЧЕСТИЧКИ ОД ПЕРСПЕКТИВА НА
ТЕОРИЈАТА ЗА ГОВОРНИ ЧИНОВИ

Biljana Ivanovska, Gzim Xhaferri

THE IMPORTANCE OF MODAL PARTICLES FROM PERSPECTIVE

OF THE THEORY OF SPEECH ACTS 151

Прикази

Ева Ѓорѓиевска

ОСВРТ КОН „ПРАГМАТИЧКИ ИСТРАЖУВАЊА“

ОД МАРИЈА КУСЕВСКА И БИЛЈАНА ИВАНОВСКА

Eva Gjorgjievska

REVIEW OF THE BOOK "RESEARCH IN PRAGMATICS"

BY MARIJA KUSEVSKA AND BILJANA IVANOVSKA 163

КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА ВОКАЛНИТЕ СИСТЕМИ НА ШПАНСКИОТ И НА ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК

Марија Тодорова¹

¹Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
marija.todorova@ugd.edu.mk

Апстракт: Во овој труд се дава преглед на вокалните системи на шпанскиот и италијанскиот јазик и се прави контрастивна анализа на истите, се презентираат разликите во изговорот на самогласките и најчестите фонетски интерференции помеѓу шпанските и италијанските вокали. За потребите на овој труд се прави теоретско истражување на стручна литература од оваа област, со цел да се утврдат разликите од фонолошки аспект кои постојат помеѓу двата јазика, т.е. дали звукот одговара на буквата, дали фонемите се долги или кратки, кои се разликите во однос на артикулацијата на гласовите, односно местото и начинот на образување на гласовите итн. Сето тоа претставува голем предизвик за учениците при совладувањето на изговорот, во процесот на учење на странските јазици.

Клучни зборови: *шпански, италијански, интерференции, вокали, изговор*

CONTRASTIVE ANALYSIS OF THE VOWEL SYSTEMS OF SPANISH AND ITALIAN

Marija Todorova¹

¹Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
marija.todorova@ugd.edu.mk

Abstract: This paper provides an overview of the vowel systems of Spanish and Italian and, by conducting a contrastive analysis, it presents the differences in the vowel pronunciation and the most common phonological interferences between Spanish and Italian vowels. For the purposes of this paper, we have conducted a theoretical review of scientific literature in the field, in order to determine the phonological differences between the two languages, i.e. whether the sounds correspond to the letters, whether the vowel phonemes are long or short, what are the differences in terms of the vowel articulation, i.e. the place and the manner of articulation, etc. In the process of learning these two foreign languages, students find mastering a good pronunciation to be a great challenge.

Key words: *Spanish, Italian, interferences, vowels, pronunciation*

Вовед

Гласовните системи на јазиците се состојат од гласови и за секој од нив постои посебен знак, т.е. буква. Фонетиката е затворена научна дисциплина која го проучува образувањето и изговорот на гласовите, т.е. ги изучува јазичните единици – гласовите и нивните варијанти и ја проучува конкретната реализација на гласот. Единица на фонетиката е фонот, односно гласот (Јанушева, 2017: 22). Фонологијата пак, е научна дисциплина што се занимава со проучување на гласовното рамниште на јазикот, но од гледна точка на функцијата на гласовните единици во гласовната низа. Единица на фонологијата е фонемата¹ (Јанушева, 2017: 23). Двете дисциплини се занимаваат со проучување на гласовите, но од различен аспект. Комбинирајќи ги различните звуци на јазикот, произведуваме зборови и реченици. За да се пренесе јасна порака и да не дојде до недоразбирање при комуникацијата на странски јазик, исклучително важно е да се има добар изговор. Изговорот се однесува на гласовите што ние ги произведуваме за да создадеме значење. Кога се изучуваат странски јазици, вообичаено некои фонеме се изговараат различно од тоа како би биле изговорени од родените говорници. Тоа се случува поради разликите од фонолошки аспект кои постојат помеѓу двата јазика.

Шпанскиот и италијанскиот јазик потекнуваат од иста група, романската група на јазици заедно со францускиот, португалскиот и каталонскиот. Поради тоа, постојат многу сличности, но и разлики помеѓу двата јазика кои тешко можат да се воочат. Во продолжение се дава преглед на вокалните системи на шпанскиот и на италијанскиот јазик и се презентираат фонолошките разлики кои постојат помеѓу шпанските и италијанските вокали.

Вокалните системи на шпанскиот и на италијанскиот јазик

Вокалниот систем на шпанскиот јазик се состои од 5 самогласки (вокали), од кои, два се затворени /i/ и /u/, два се полузатворени /e/ и /o/, и еден е отворен /a/. Во однос на тоа каде се наоѓа јазикот при нивното образување, т.е. во однос на неговото хоризонтално движење, можат да се издвојат два предни вокала /i/ и /e/, еден среден /a/ и два задни /u/ и /o/. Во однос на позицијата на усните /u/ и /o/ се заокружени вокали, а /i/, /e/ и /a/ не се (Тодорова, 2020: 346). За разлика од шпанскиот, вокалниот систем на италијанскиот јазик се состои од 7 самогласки (вокали), /a/ /i/ /u/ /e/ /ε/ /o/ и /ɔ/. Овие вокали соодветствуваат на 5 букви: а, и, у, е, о, но буквите „е“ и „о“ имаат два изговора: отворен (/ε/ и /ɔ/) и затворен (/e/ и /o/) (Ивановска-Наскова, 2018: 25). Важно е да се истакне дека оваа диференцијација се среќава само во централна Италија, т.е. на север и на југ не постои разлика во изговорот на овие вокали. Во однос на хоризонталното

¹ Фонемата е најмала единица во јазикот што сама по себе, нема самостојно значење. Само со здружување, фонемите создаваат поголеми единици што имаат сопствено значење (морфеми, зборови). Фонемата е функционална единица со дистинктивна, смислоразликувачка функција, односно служи за разликување на значењето на поголемите единици од себе. (Јанушева, 2017: 23)

движење на јазикот, постојат предни вокали /ε/, /e/ и /i:/, задни /o/, /ɔ/ и /u/ и еден среден вокал /a/. Во однос на висината, јазикот може да биде прилепен за долниот дел од устата, како кај нискиот и најотворен вокал /a/, да биде поставен на средина како при изговорот на средните вокали: /e/ /ε/ /o/ и /ɔ/ или, пак, да биде високо издигнат како при артикулацијата на високите вокали /i/ и /u/. Во однос на позицијата на усните при артикулацијата на вокалите, /u/ /o/ и /ɔ/ се викаат уште и заокружени вокали или уснени (лабијални) вокали (Ивановска-Наскова, 2018: 25).

Самогласките во шпанскиот јазик се делат на силни или полни (шпан. fuertes) и слаби или полусамогласки, т.е. полувокали (шпан. débiles). Во силни самогласки спаѓаат: А, Е, О, а во слаби: I, U. Групата составена од две различни самогласки кои формираат дел од слог, се нарекува дифтонг. Дифтонг може да се образува од силна и слаба: **aire**, **peine**, **aula**; од слаба и силна: **haciendo**, **novio**; и од две слаби самогласки: **ciudad**, **cuidado** итн. Две силни самогласки не може да формираат дифтонг, тие формираат два посебни слога, како на пример во аџео (a-é-re-o) (Тодорова, 2020: 346). Во шпанскиот јазик постојат вкупно 14 дифтонзи: ei - **peine**; ai - **aire**; oi - **boina**; eu - **Europa**; au - **aula**; ou - **Lourdes**; ia - **historia**; ie - **tiene**; io - **colegio**; iu - **ciudad**; ua - **agua**; ue - **aeropuerto**; ui - **cuidado** и uo - **cuota** (González Hermoso, Cuenot, Sánchez Alfaro (1999: 17). Исто така, постојат и групи од три самогласки кои се изговараат одеднаш и тие се нарекуваат трифтонзи. Трифтонг е група од една силна самогласка помеѓу две слаби: **buey**, **Paraguay**. Во шпанскиот јазик постојат 4 трифтонзи: uei - **buey**; iai - **cambiáis**, iei - **estudiéis** и uai - **actuáis** (Тодорова, 2020: 346). Постојат и други комбинации на дифтонзи и трифтонзи, но тие се среќаваат само во некои од дијалектите на шпанскиот јазик.

Во италијанскиот јазик има две фонеме, /j/ блиска до вокалот /i/ и /w/ блиска до вокалот /u/, кои се нарекуваат полусогласки или полуконсонанти. Карактеристично за нив е тоа што се многу пократки од вокалите и наликуваат на гласови меѓу вокал и консонант. Тие не можат да стојат самостојно, т.е. секогаш се јавуваат заедно со друг вокал. Групата составена од два гласа, т.е. од полусогласка и од полн вокал се нарекува дифтонг (Ивановска-Наскова, 2018: 28). Може да се образуваат вкупно 8 дифтонзи во кои првиот глас е полусогласка: /ja/, /je/ или /jε/, /jo/ или /jɔ/, /ju/, /wa/, /we/ или /wε/, /wi/, /wɔ/ или /wo/. Во продолжение се наведени неколку примери за дифтонзи од овој тип: **bianco**→ ['bjanko]; **pietra**→ ['pjɛtra]; **ampio**→ ['ampjo]; **fiume**→ ['fjume]; **guarda**→ ['gwarda]; **guerra**→ ['gwɛrra]; **guida**→ ['gwida]; **uovo**→ ['wɔvo]. Како во шпанскиот, така и во италијанскиот јазик, дифтонзи може да се формираат и со силни или полни и слаби или полусамогласки, т.е. полувокали: /ai/, /ei/ или /ɛi/, /oi/ или /ɔi/, /ui/, /au/, /eu/ или /ɛu/. Во продолжение неколку примери за дифтонзи во кои вториот член е полусамогласка: **mai**→ ['mai]; **lei**→ ['lɛi]; **poi**→ ['pɔi]; **cui**→ ['kui]; **autonomo**→ [au'tɔnomo]; **europeo**→ [euro'pɛo] (Ивановска-Наскова, 2018: 28). Што се однесува до трифтонзите, тие можат да се јават во следните комбинации на фонеме (Ивановска-Наскова, 2018: 29):

	трифтонг	пример
/j/ + вокал + полусамогласка	/jei/ /jai/	miei→ ['mjei] copiai→ [ko'pjai]
/w/ + вокал + полусамогласка	/wɔi/ /wai/	suoi→ ['swɔi] guai→ ['gwai]
/j/ + /w/ + вокал	/jwɔ/	aiuola→ [a'jwɔla]

Фонолошки разлики

Од фонолошки аспект, една од основните разлики кои постојат помеѓу шпанскиот и италијанскиот јазик е тоа што петвокалниот систем којшто е карактеристичен генерално и за двата јазика, во италијанскиот јазик, зборуван во централна Италија, попрецизно во регионот Тоскана, е заменет со систем од седум вокали во кој се разликуваат отворен (/ɛ/ и /ɔ/) и затворен (/e/ и /o/) изговор на „e“ и „o“ во нагласени слогови. Оваа појава е најкарактеристична за тосканскиот говор додека во остатокот од земјата постои тенденција кон неутрализирање на истата. Ова значи дека и покрај тоа што вокалниот систем на шпанскиот јазик не одговара на вокалниот систем застапен во тосканскиот говор, сепак може да се поистоветува со петвокалниот систем кој се користи во италијанскиот јазик зборуван во другите делови на Италија.

Втората разлика се однесува на квантитетот (должината) на самогласките, односно на квантитативното нагласување на самогласките. Времетраењето на нивниот изговор во зависност од позицијата во слогот може да биде долго и кратко. Наспроти релативната краткост на шпанските самогласки без оглед на нивната позиција во слогот, во италијанскиот јазик нагласените самогласки во слободен слог се изговараат со мало издолжување, кое иако е речиси незабележително, сепак претставува еден од карактеристичните елементи за ритмичноста и интонацијата на италијанскиот јазик. Ова значи дека, за разлика од шпанскиот, во италијанскиот јазик постои вокално продолжување, т.е. алтернација на долгите и кратките самогласки што всушност се разликува од елементите на шпанската прозодија. Така, говорителите на италијанскиот јазик имаат тенденција да ја пренесат оваа карактеристика од својот мајчин или првиот странски јазик (италијанскиот) на меѓујазикот, односно да ги издолжуваат самогласките додека зборуваат на шпански јазик.

Друга клучна разлика помеѓу италијанскиот и шпанскиот јазик е тоа што во италијанскиот јазик речиси сите зборови завршуваат на самогласка, со исклучок на некои еднословни зборови, а тоа најчесто се предлози (per, in) и на некои странски зборови т.е. интернационализми (quiz, bar, sport, film). Карактеристично за шпанскиот јазик пак, е тоа што речиси и не постојат зборови кои започнуваат на согласката *s*. Имено, пред зборовите кои започнуваат на согласката *s* следена од друга согласка се додава *e*: *estudiante*, *español*, *esperanza*, *estupendo*, *escalera* итн.

Друга важна карактеристика што треба да се спомене е тоа што во италијанскиот јазик постои голема тенденција кон групирање и акумулација на три или повеќе самогласки. Оваа појава најчесто се среќава во присвојни придавки како на пр. *miei, tuoi, suoi*, во глаголски форми како *ruoi, tuoio* или во именки како *guaiò, aiuola*. Често се среќаваат уште посложени вокални групи со повеќе од 4 самогласки како на пример, именката *cuoiaio*. Оваа појава не е карактеристична за шпанскиот јазик и затоа би можело да претставува голем проблем за шпанските говорители на италијанскиот јазик. Најмногу потешкотии можат да произлезат конкретно при артикулацијата на зборови, во кои се среќава низата гласови *k + w + i + самогласка* како на пример: (шп.) *inquietud* - [iŋkje'tuð], (шп.) *quien* - ['kjen]. Може да се забележи дека „и“ не се изговара. Спротивно на ова, во италијанскиот јазик зборови составени од оваа низа би се изговориле на следниот начин: (итал.) *quiete* – ['kwjete], (итал.) *colloquio* – [kol'lokwjo] итн.

Елизијата и апокопата се исто така многу важни елементи, карактеристични за италијанскиот јазик, но во шпанскиот јазик, елизијата воопшто не постои, а апокопата се среќава многу ретко и тоа само во одредени случаи. Елизија е испуштање ненагласен вокал на крајот на еден збор пред друг збор што почнува на вокал, со цел да се спречи формирање хијати (Ивановска-Наскова, 2018: 37). Во пишувањето елизијата во италијанскиот јазик се обележува со апостроф. Таа најчесто се јавува во следните случаи: со формите за еднина на определениот член (*l'uomo – lo + uomo, l'azione – la + azione*); со формите за еднина за неопределен член за женски род (*un'amica – una + amica*); со показната придавка *quello* (*quell'amica*) и со придавката *bello* (*bell'idea*); со *santo* и *santa* (*Sant'Anna, Sant'Andrea*); во некои фразеолошки изрази и еднословни зборови од кои најчесто со предлогот *di* (Ивановска-Наскова, 2018: 38). За разлика од елизијата, апокопата е изоставање на еден глас или слог на крајот од зборот, иако наредниот збор не мора да почнува на самогласка. Губењето на гласот или слогот најчесто не се обележува во пишувањето, како што е случај со елизијата. Оваа појава најчесто се среќава: со неопределениот член *uno* и со неопределените придавки со *uno* (*alcuno, nessuno, ciascuno*); со именките *signore, dottore, professore* итн.; со придавките *bello* и *santo* пред именки пред кои се користат членовите *il* и *un*; со прашалната замена *quale* пред *essere* итн. (Ивановска-Наскова, 2018: 38).

Заклучок

Во процесот на учење на странски јазици, учениците се исправени пред предизвикот да го совладаат правилно изговорот на целниот јазик, без притоа да користат елементи од мајчиниот јазик или првиот странски јазик, што претставува голем проблем посебно ако јазиците се доста блиски или потекнуваат од иста група, како што е случајот со шпанскиот и италијанскиот јазик. Двојазичните личности имаат способност да трансферираат знаења и

вештини при усвојувањето на целниот јазик. Степенот на трансфер помеѓу јазиците зависи од јазичната блискост, т.е. од влијанието што произлегува од сличностите и разликите помеѓу целниот јазик и јазикот што е претходно усвоен. (Odlin, 1989: 27). Трансферот или јазичната интерференција може да се јави на елементи како од областа на морфологијата и синтаксата, од одредени области од речникот, така и од областа на фонетиката и фонетскиот систем. Според Лекова, фонетската интерференција предизвикува неправилно изговарање на фонетски звуци во вториот јазик поради различни фонетски структури во мајчиниот јазик или првиот странски јазик. Тоа значи дека поради разликите што постојат помеѓу двата јазика, говорителот погрешно изговара некои од зборовите на странскиот јазик (Lekova, 2010: 321). Од гореизнесеното може да се заклучи дека постојат многу сличности, но и разлики помеѓу двата јазика. Од фонолошки аспект, во трудот се ограничуваме на анализа и споредување на вокалните системи на шпанскиот и на италијанскиот јазик, споредување само на вокалните фонеме, истакнувајќи ги најкарактеристичните фонолошки разлики кои постојат помеѓу двата јазика. Досегашната пракса во наставата, покажала дека учениците се соочуваат со проблеми точно поради фонолошките разлики кои постојат помеѓу овие два јазика. Најчести грешки кои можат да се забележат кај учениците се: замени или групирање на фонемите, обезвучување на гласовите, неправилна употреба на акцентот, изменета прозодија, издолжување или кратење на самогласките, асимилација на фонеме и др. Јазичната блискост може да биде меч со две острици поради честите фонетски интерференции и затоа треба да се посвети доволно време на часовите за да се објаснат клучните фонолошките разлики со цел полесно да се надминат потешкотиите со кои се соочуваат учениците при усвојувањето на целниот јазик и да се намали бројот на грешки како резултат на негативната интерференција.

Користена литература:

- [1] Ивановска-Наскова, Р. (2018). *Вовед во граматаката на италијанскиот јазик*. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“.
- [2] Јанушева, В. (2017). *Стандарден македонски јазик*. Битола: Универзитет „Св. Климент Охридски“, Педагошки факултет.
- [3] Тодорова, М., Продановска-Попоска, В. (2020). *Гласовните системи на шпанскиот и на англискиот јазик*. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип: Зборник на трудови/Петта меѓународна научна конференција ФИЛКО филологија, култура и образование 5(5), pp. 345–350.
- [4] González Hermoso, A., Cuenot, J. R. y Sánchez Alfaro, M. (1999). *Curso práctico: Gramática de español lengua extranjera*. Edelsa Grupo Didascalía, S.A.
- [5] Lekova, B. (2010). *Language Interference and Methods of its Overcoming in Foreign Teaching*. Trakia Journal of Sciences. 8 (3), 320-324.
- [6] Odlin, T. (1989). *Language Transfer: Cross-linguistic influence in language learning*. New York: Cambridge University Press.

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК 2021